

Fra: "Thor Henning Isachsen" <thi@creokultur.no>
Sendt: torsdag 10. september 2026 13:01:11
Til: "Kirkerådet Postmottak" <post.kirkeradet@kirken.no>
Kopi: "Ivar Jarle Eliassen" <ivareliassen@yahoo.no>; "David Scott Hamnes privat" <d.hamnes@gmail.com>; "Hans Ole Rian" <hans.ole.rian@creokultur.no>
Emne: SV: Høring - Rammeplaner for kirkelig undervisning og læring

Creo finner det uhensiktsmessig å besvare det digitale høringsskjemaet. Vi oversender i stedet våre overordna synspunkter på høringa i denne eposten. Vi håper dette er i orden.

Til «Rammeplaner for kirkelig undervisning og læring»

Creo takker for muligheten til å gi innspill til de foreslåtte rammeplanene for kirkelig undervisning og læring. Som fagforbund for kunst- og kulturarbeidere, herunder kirkemusikere, ønsker Creo særlig å løfte fram betydningen av kunst, musikk, liturgisk praksis og estetiske læringsformer i kirkens undervisning.

Creo mener det er positivt at rammeplanene tydelig understreker betydningen av deltakelse, fellesskap, erfaring og lokal tilpasning. Det er også verdifullt at kirkeåret, gudstjenestelivet og samiske perspektiver er gitt en tydeligere plass enn tidligere.

Samtidig mener Creo at planene i for liten grad tydeliggjør det pedagogiske og teologiske grunnlaget for undervisningen, og at de i for stor grad bygger på en tekstorientert forståelse av trosopplæring. Etter Creos vurdering må kirkelig undervisning forstås langt bredere enn bibelformidling alene. Kristen tro læres, erfares og tolkes gjennom deltakelse i liturgi, musikk, ritualer, kunst, kroppslige praksiser og kulturelle uttrykk.

1. Behov for tydeligere pedagogisk grunnlag

Creo etterlyser en tydeligere redegjørelse for hvilket pedagogisk grunnlag rammeplanene bygger på. Planene anvender begreper som «erfaringsmål», «tolkningskompetanse» og «deltakelse», men det er uklart hvilke pedagogiske tradisjoner og læringsforståelser som ligger til grunn.

Det framstår som om tekstforståelse og bibelformidling gis en særstilling som ikke er tilstrekkelig integrert med andre former for læring og erfaring. Creo mener kirkelig undervisning må bygge på en helhetlig pedagogikk hvor tro læres gjennom levde praksis, sansning, fellesskap, kunstneriske uttrykk og liturgisk deltakelse.

Kirkelig læring skjer ikke primært gjennom tilegnelse av tekstlig kunnskap, men gjennom deltagelse i kirkens liv. Dette gjelder særlig barn og unge, men også voksne.

2. For sterk vekt på bibelformidling og tekstbasert eksegese

Creo mener rammeplanene gjennomgående gir bibelformidling og teksttolkning en for dominerende plass. Selv om planene understreker erfaring og praksis, er strukturen i stor grad organisert rundt tekst og tolkning.

Tekstbasert eksegese fungerer dårlig dersom den ikke knyttes tett til menneskers livserfaringer, til liturgien, til musikken og til kirkens øvrige symbolske og estetiske uttrykk.

I kirkens tradisjon har bibeltekstene aldri stått alene. De er blitt båret fram gjennom salmesang, liturgi, ritualer, kirkekunst, arkitektur, prosesjoner, høytidsmarkeringer og musikk. Dette helhetlige samspillet mellom tekst, kropp, rom og lyd må tydeliggjøres langt sterkere i rammeplanene.

Creo savner derfor en mer integrert forståelse av hvordan bibeltekster fortolkes gjennom gudstjenesteliv og kunstnerisk praksis.

3. Salmen og kirkemusikken må gis en tydeligere plass

Creo mener det er særlig påfallende at salmen ikke gis en tydeligere rolle som selvstendig lærings- og trosbærende uttrykk.

Salmesangen er en av de viktigste tradisjonene for trosformidling i Den norske kirke. Gjennom salmer lærer mennesker bibelfortellinger, teologi, språk for tro og eksistens, liturgisk tilhørighet og kirkelig tradisjon. Salmer og kirkemusikk fungerer ikke bare som illustrasjoner til undervisningen, men som selvstendige teologiske og pedagogiske uttrykk.

Det er positivt at salmer og musikk nevnes flere steder i planene, men omtalen er gjennomgående fragmentarisk og instrumentell. Creo mener kirkemusikkens rolle som bærer av tro, tradisjon, identitet og tilhørighet må løftes tydeligere fram.

Musikkformidling og musikkopplæring er et tradisjonelt og svært effektivt verktøy i kirkelig undervisning. Det finnes etablerte forskningsfelt innen kirkemusikkpedagogikk som understreker dette. Blant annet har Peter Bubmann vært sentral i etableringen av kirkemusikkpedagogikk som fagområde, og Timm Siering leder i dag viktige forskningsmiljøer på feltet.

Creo savner at denne forskningen gjenspeiles i rammeplanene. Musikkens transcendentale og erfaringsbaserte egenart som bærer av tro og livstolkning må gis større plass.

4. Gudstjenesten og liturgien må være grunnstrukturen

Creo støtter at kirkeåret er tydeligere integrert i planene. Samtidig mener vi at dette perspektivet ikke kan forstås isolert fra gudstjenestens liturgi.

For å forstå kirkeåret fullt ut må undervisningen være forankret i deltagelse i gudstjenestelivet. Liturgien er ikke bare et supplement til undervisningen, men kirkens grunnleggende lærings- og dannelsesrom.

Det er gjennom gjentakelse, deltagelse og kroppslig erfaring i gudstjenesten at troens språk, symboler og praksiser tilegnes over tid.

Creo mener derfor at rammeplanene i langt sterkere grad bør bygge på liturgisk deltagelse som pedagogisk grunnprinsipp.

5. Behov for større grad av kontinuitet og progresjon

Creo stiller spørsmål ved rammeplanenes forståelse av progresjon. Planene understreker at innholdet i mindre grad skal være akkumulerende, og at ulike aldersgrupper ikke nødvendigvis bygger videre på tidligere erfaringer.

Selv om hensynet til åpenhet og inkludering er viktig, mener Creo at dette perspektivet samtidig svekker forståelsen av kontinuitet, fordypning og modning over tid.

Tro, liturgisk kompetanse og kulturell tilhørighet utvikles gjennom gjentakelse og gradvis fordypning. Barn og unge trenger ikke å skjermes fra bestemte salmer, liturgiske uttrykk eller teologiske temaer ut fra rigide alderskategorier.

Creo mener derfor at rammeplanene bør åpne for en mer akkumulerende og sirkulær læringsforståelse, hvor sentrale praksiser, salmer, liturgiske ledd og bibelfortellinger vender tilbake gjennom hele oppveksten i stadig nye former.

6. Eksisterende kontinuerlige aktiviteter må integreres bedre

Creo savner at eksisterende kontinuerlige aktiviteter i menighetene integreres tydeligere i rammeplanenes struktur og innhold.

Korarbeid, speiderarbeid, orgelundervisning, bandarbeid, gudstjenestemedvirkning og andre faste aktiviteter er allerede blant de viktigste arenaene for kirkelig læring og tilhørighet.

Likevel framstår disse aktivitetene i stor grad som tillegg til undervisningen, snarere enn som integrerte deler av kirkens pedagogiske arbeid.

Creo mener rammeplanene bør anerkjenne disse praksisfellesskapene som sentrale læringsarenaer og gi dem en tydeligere plass i planenes struktur.

7. Likeverdig tilbud krever øremerkede ressurser

Creo er bekymret for hvordan Den norske kirke skal kunne sikre et likeverdig undervisningstilbud over hele landet uten øremerkede midler til undervisningsstillinger.

Planene legger opp til omfattende aktivitet, bred kompetanse og høy grad av tilrettelegging. Samtidig er mange menigheter allerede under betydelig økonomisk og bemanningsmessig press.

Dersom kirkelig undervisning og læring skal være et reelt og landsdekkende tilbud, må det følge ressurser med ambisjonene. Creo mener derfor det må etableres tydeligere nasjonale føringer for finansiering av undervisningsstillinger og kunst- og kulturfaglig kompetanse i menighetene.

8. Kirkemusikernes pedagogiske kompetanse må styrkes

Creo vil også peke på behovet for å styrke kirkemusikernes pedagogiske kompetanse i grunnutdanningene.

Kirkemusikere er allerede blant kirkens viktigste undervisere og formidlere. De leder kor, underviser barn og unge, formidler liturgi og trospraksis gjennom musikk og skaper inkluderende fellesskap.

Til tross for dette er pedagogisk kompetanse fortsatt ikke tilstrekkelig integrert i alle kirkemusikalske utdanningsløp.

Creo mener det bør stilles tydeligere krav til pedagogisk kompetanse i kirkemusikerutdanningene, og at kirkemusikkpedagogikk må styrkes som fagområde.

9. Andre kunstformer må gis større plass

Creo mener rammeplanene også nedprioriterer andre kunstformer.

Visuell kunst, drama, dans, litteratur, håndverk, arkitektur og andre estetiske uttrykk er ikke bare virkemidler i undervisningen, men egne erkjennelsesformer som åpner for undring, refleksjon, tilhørighet og trosfortolkning.

Kunstens rolle i kirkelig læring må derfor forstås bredere enn som illustrasjon eller aktivitet. Kunstformer gir mennesker tilgang til erfaringer og innsikter som ikke alltid kan uttrykkes verbalt.

Creo mener rammeplanene bør styrke forståelsen av kunst og kultur som grunnleggende dimensjoner ved kirkens undervisning og læring.

Avslutning

Creo mener de foreslåtte rammeplanene inneholder mange positive intensjoner, særlig knyttet til deltakelse, lokal tilpasning og fellesskap. Samtidig mener vi planene i for liten grad tar inn over seg kirkens estetiske, musikalske og liturgiske tradisjoner som grunnleggende pedagogiske ressurser.

Kirkelig undervisning og læring må forstås som noe mer enn tekstformidling og samtale om tro. Tro læres gjennom deltagelse i kirkens levende praksis – i gudstjeneste, liturgi, salmesang, kunst, musikk, ritualer og fellesskap.

Creo oppfordrer derfor til at det videre arbeidet med rammeplanene styrker:

- den liturgiske og estetiske forankringen
- salmens og kirkemusikkens rolle som selvstendig læringsform
- integreringen av eksisterende praksisfellesskap som kor, speider og musikkundervisning
- forståelsen av progresjon som kontinuitet og fordypning
- kunstens plass som bærer av tro, erfaring og livstolkning
- ressursgrunnlaget for undervisningsarbeidet i hele landet
- pedagogisk kompetanse i kirkemusikalske utdanninger

Creo mener slike grep vil bidra til mer helhetlige, bærekraftige og kirkelig forankrede rammeplaner for undervisning og læring.

Med vennlig hilsen

Thor Henning Isachsen
Forbundssekretær

+47 415 70 720
thi@creokultur.no

Brugata 19
Grønland
0186 OSLO
